

A mézédés földieper

Újszeged és a városkörnyéki földek bőven termő, kedvelt korai gyümölcs. Amikor az első szemetek meglátja a házasszony a piacon, legyen az bármilyen drága, visz kóstolót gyermekének. Pedig akkor még alig piroslik, ízét is inkább a porcukor adja.

Ha mi ennyire várjuk, hogyne várnák azok az országok, ahol jóval később érkezik egyáltalán. Ebből következően nem tudunk annyit termelni, hogy vevőre ne találjunk. Csak hogy az export kényes dolog mindig. Kereskedőpartnereink jól megnézik, mire költik a pénzüket. A mézédés földieper is kényes. Nem szeret utazni. Igaz, hogy Ausztria itt van csak a szomszédban, az NSZK és Svédország esik

egy kicsit távolabb tőlünk, mégis nehéz a szomszédba is úgy eljuttatni inycsiklandozó gyümölcsünket, hogy időközben ne károsodjon.

A termelő azt a nagyszemű fajtát szereti, amelyik kakastarélyhoz hasonlít. Minél nagyobb a szem, annál hamarabb van ki a kiló. Ha itt lennének kereskedelmi partnereink az eprekértékében, talán ezért nyúlának ők is. De ez a fajta megváltozik, mire célhoz ér. Laza a húsa, itt-ott üregek, nem egyforma a színe. Ha esős idő kerülgeti éres közben, még ki sem jut az országból, már romlik, legfőképpen konzervipari feldolgozásra jó.

A szín azért fontos, mert azzal kínálja magát az eper a kirakóban. Minél hosszabb időt kell számítanunk az utazásra, annál inkább éres közben kell leszedni, hogy útközben érjen. Ez viszont izre sem, színre sem az igazi.

Csökkentőben van földieper-exportunk, idén mindössze 30 vagont tett ki. Pedig mindenképpen kifizetődő üzlet lenne továbbra is. Olyan fajtát kellene keresnünk, ha nincsen, akkor nemisítünk, amelyik zömökebb, tömörebb, pirosabb, édesebb és semmivel sem kényesebb, mint amelyet igényes vevőink kívánnak.

Az ideai csökkenésnek egyéb okai is vannak. Hogy a nyári aszály ki ne pörkölje az ültetvényt, általában mélyebben fekvő területekre telepítették az epret. Idén viszont ezeket a földeket majdnem kivétel nélkül meglátogatta a belvíz.

Az új termesztési fogások kezdenek itt is teret hódítani. Van, aki a korait még korábbra szeretné tenni, hiszen pénzre megy a játék. Idén nyolcvan forintos kezdő árral indult a szezon. Főliá alatt termelt ez a legkorábbi, nagy pénzű eper.

Általában kertekben, háztáji területeken termesztik. A forráskúti Haladás Tsz a példa rá, hogy megéri nagyüzemi módszerekkel is kísérletezni. Változatlanul keresett cikkünk külföldön és belföldön egyaránt, érdemes törődni vele. A megfelelőbb fajta természetesen még inkább kifizetődne.

Ellenőrzés a szövetkezetekben

Napjainkban egyik legnagyobb gond a termelőszövetkezetekben, hogy nem stabil az ellenőrzés, nem felel meg a kialakult nagyüzemi követelményeknek, a termelőszövetkezeti demokráciának. A közös gazdaságok ellenőrző bizottságok működnek, s év végén a közgyűlésnek számolnak be tevékenységükről.

Az új alapszabályok készítésekor nagyobb lehetőségeket adtak az ellenőrző bizottságoknak, szakembereket választottak és emelték a létszámot is. Most a Magyar Közlöny 95. számában kormányhatározat jelent meg a szövetkezetek ellenőrzési rendszerének továbbfejlesztéséről.

Az alapszabályszerű ellenőrzési feladatok ellátásánál a szövetkezetek és ezek gazdasági társulásai az általános belső ellenőrzésükhez rendszeresen, legalább két évente külső szakértőt kell hogy igénybe vegyenek. Az általános ellenőrzésnél bizonylatokra épülő értékelő

Ez év tavaszán emlékeztünk meg Vlagyimir Iljics Lenin születésének századik évfordulójáról. Ma Engels Frigyes születésének százötvenedik évfordulójára emlékezik a nemzetközi munkásmozgalom, és az egész haladó emberiség.

Marx, Engels, Lenin egymástól elválaszthatatlan nagy személyiségek, akik leakták a kommunista mozgalom alapjait. Életüktől, tevékenységüktől, és tanításuktól elválaszthatatlan a proletariátus harcának és győzelmének, a szocializmus és a kommunizmus építésének története.

Lenin írja 1895-ben: „Karl Marx után Engels volt a modern proletariátus legkiválóbb tudósa és tanító-mestere az egész civilizált világban.” Engels rendkívül gazdag szellemi hagyatéknak, széles körű elméleti munkásságának abban van nagy jelentősége, hogy ma is elevenen ható tényező a nemzetközi munkásmozgalomban. Elméleti művel, gyakorlati útmutatásai ma is megdönthetetlen erő képviselnek és — időszerűek.

Engels nevét, tanításait ma már az egész világ ismeri. Marx és Engels művei mintegy 90 millió példányban, 79 nyelven jelentek meg. Közös munkájuk, „A Kommunista Párt kiáltvány”, több mint 20 millió példányban, 72 nyelven jelent meg. Ez azt jelenti, hogy a tudományos szocializmus megalkotóinak, a marxizmus alapítóinak művei ma már az egész világban — gyakorlatilag — minden nyelven tanulmányozhatók.

Egy cikk keretében nincs lehetőség arra, hogy Engels egész életművét, tevékenységét idézzük, ezért rája emlékezzünk villantsunk fel munkája közül néhányat, amely örökérvényű tanácsokat ad a ma munkásmozgalmára számára is.

A múlt század azon időszakára esett Engels életének hetvenöt esztendeje, amikor a kapitalizmus világmértekekben uralomra jutott. Erre az időre esik a burzsoázia korlátlan uralmának kifejlődése, a munkásosztály színre lépése és a burzsoázia elleni harcok első eredményes lépései. Így tehát a gazdasági, a társadalmi, a tudományos felfedezések eredményeinek ismeretében az addigi szocialista eszmék felhasználásával a gazdasági, társadalmi viszonyok alapos tanul-

mányozása, elemzése folytán Marx—Engels eljutott a kapitalizmus alapvető ellentmondásainak feltáráshoz.

Engels 1845-ben írt egyik nagy munkájában „A munkásosztály helyzete Angliában” elsőként fogalmazza meg a proletariátus világtörténelmi szerepét. Az ipari forradalom hatásainak tanulmányozása, a munkások gazdasági, szociális, politikai viszonyainak alapos ismerete alapján vonja le azt a következtetést, hogy a proletariátus nemcsak szenvedő osztály, hanem képes arra is, hogy harcra lép felszabadulásért. Itt már határozottan vallja, hogy a proletariátus politikai mozgalmi végsőfokon addig fejlődnek, míg a munkásosztály belátja, hogy számára nincs más kiút, mint a szocializmus. „A mai viszonyok között a munkás csak úgy mentheti meg emberi méltóságát, ha gyűlöli a burzsoáziát és fellázad ellene” — írja ebben a művében. E mű fényes bizonyítéka annak, hogy a marxizmus nem kiagyalt legendák összessége, nem spekulatív tételekből tevődik össze, hanem az objektív valóság tudományos tükröződése.

Ez a munka rendkívül fontos elméleti következtetéseket tartalmaz, de mint szociológiai munka is nagyon jelentős — példaként szolgál ma is a marxista szociológia alapelveinek kidolgozásához. A mű alap gondolatai nagy segítséget nyújtottak a Kommunista Kiáltvány kidolgozásához, hiszen ennek tervezetét is Engels készítette el. E Marx—Engels által megfogalmazott első program a nemzetközi munkásmozgalom dokumentuma már világos, szabatos megfogalmazásban mutatja meg a kapitalizmus törvényszerű pusztulásának, a szocializmus győzelmének útját.

A Kommunista Kiáltvány minden alapvető lekiáltás az idők próbáját és Lenin szavaival élve „szelleme mindmáig él” és előre viszi a civilizált világ egész szervezett és harcoló proletariátusát. Így vált a munkásosztály küldetéséről szóló tanítás a marxista világnézet egyik fő kérdésévé. A munkásosztály történelmi hivatásával összefüggően lefektették a munkás-paraszt szövetség alapjait is. A parasztságot a munkásosztály természetes szövetségeseinek tartották az elnyomás elleni harcban, amely harc csak a munkásosztály vezetésével, és a parasztság támogatásával lehet eredményes.

A munkásosztály történelmi hivatásának magyarázata ma is szükség van a nemzetközi munkásmozgalomban, hiszen éppen a megváltozott gazdasági és társadalmi viszonyokra hivatkozva ma is hatnak olyan nézetek, amelyek tagadják a munkásosztály vezető szerepét, tagadják, hogy a világ-szerte kibontakozó demokratikus és forradalmi mozgalom élén a munkásosztály halad.

Amikor Marx—Engels megfogalmazta a proletariátus történelmi szerepét, hangsúlyozták, hogy a munkásosztály ezt a küldetését csak önálló szervezet, a párt vezetésével töltheti be. Ennek harcokban, tapasztalatokban gazdag életében válnak ki a tanácsok, amelyek a munkásmozgalom számára hogy a proletariátus a döntő pillanatokban erős legyen és győzni tudjon, ahhoz az kell — s ezt az álláspontot Marx és én 1847 óta képviseltük —, hogy

külön pártot alakítsunk, amely elvállal minden más párttól, szemben áll velük, s magát osztálpártnak vallja”. A nemzetközi proletariátus osztályharca azóta teljes egészében igazolta Engels e tételének helyességét.

Engels állandóan hangsúlyozta éppen a munkásosztály pártjáról szóló tanítások során, hogy a párt programjának alapja csak a tudományos szocializmus lehet. A programban felállított követelményeket viszont be kell tartaniok a párt tagjainak, mert ez feltétele a párt forradalmi egységének. Azok, akik megsértik a párt programját, akik nem értenek egyet bármilyen rész-kérdésben is, bomlasztják a párt egységét, megsértik a párt fegyelmét. Ebből következően, hogy Engels a pártban belülről a tudatos, szilárd fegyelműnek nagy jelentőséget tulajdonított. A munkásmozgalom tudományos vizsgálata alapján Marx—Engels megalapozták a párt szervezeti elveit is, hangsúlyozva a demokratikus centralizmus fontosságát. Munkájukat ebben a kérdésben is rendkívül nagy körültekintés, az akkori viszonyok gondos elemzése, a munkásmozgalom fejlődési szükségleteinek figyelembevétele jellemzi.

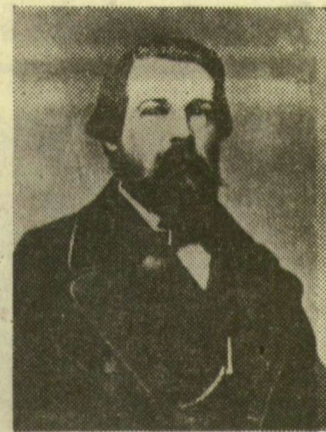
Fő fontos útmutatás Engelsnek a pártokról szóló tanítása a mai viszonyok között dolgozó marxista pártok számára is. A párt ideológiai, politikai, cselekvési egységén való munkálkodás legfontosabb feladataink közé tartozik. Mennyire igaz: a párt ereje, cselekvési egysége ma is abban rejlik, hogy a párt tagjai mennyire ismerik a marxizmus—leninizmus tanításait, a párt politikáját, milyen mértékben határozza meg cselekvésüket a tudatosság, a szocialista építési feladatainak ismerete.

Engels már 1874-ben a német munkásmozgalom tanulmányozása alapján arról ír, hogy „el kell ismerni, hogy a német munkások ritka hozzáértéssel aknázták ki helyzetük előnyeit. A munkásmozgalom létezése óta első ízben folyik a harc annak mindhárom irányában — az elméletben, a politikában és a gyakorlati gazdaságban — összehangolva és összefüggően és tervszerű vezetéssel. Ebben, ebben, az úgy szólva összpontosított támadásban rejlik a német munkásmozgalom ereje és leggyőzhetetlenebbége”.

Nagy jelentőséget tulajdonított az osztályharc mindhárom területén folyó harc összehangoltságának. Az elméleti-ideológiai harc jelentőségét, fontosságát hangsúlyozza a proletariátus forradalmi mozgalmában az ösztönösséggel, az elmélet iránti érdektelenséggel szemben.

Lenin „Mi a teendő” című munkájában külön fejezetben foglalkozik „Engels az elméleti harc jelentőségéről” cím alatt Engelsnek az elméleti harcról, tevékenységről szóló munkáinak értékelésével és az orosz munkásmozgalom számára fontos következtetéseket levonva továbbfejleszti Engels tételét az elméleti harc jelentőségéről.

Most, amikor nálunk legfontosabb feladatként minden területen éppen a munka hatékonyságának növelése áll előttünk, különösen megnövekedett a tudatos cselekvés szerepe, jelentősége. A szocializmus építése során népünk számtalan jelét adta politikai és cselekvési egységének. Elég ha csak a legutóbbi eseményekre gondolunk: az árvízveszély idején megnyilvánuló egyértelmű helytállásra, vagy pártunk X. kongresszusa tiszteletére szervezett munkaverseny si-

kerére. Van azonban bőven tennivaló egész népünk elméleti, ideológiai, tudati formálásában. Az előrelépést nagymértékben befolyásolja a párttagok elméleti-ideológiai felkészültsége. A következő években e területen nagy feladatokat állít eléünk pártunk X. kongresszusa. Azt hiszem, hogy mindannyiunk számára hasznos tanács ma is Engels elméleti harcra, munkára vonatkozó útmutatásai.

Engels mesterien értett ahhoz, hogy kiegészítse Marx közgazdasági műveit a természet és a társadalom más területein végzett kutatásai alapján megalkotott véleményekkel, tudományos tételekkel. Nagy művei az „Anti-Dühring”, „A család, a magántulajdon és az állam eredete”, „A természet dialektikája”, „A szocializmus fejlődése az utópiától a tudományig” stb. mind ezt bizonyítják.

Engels mindig Marx mögött jelölte ki helyét a munkásmozgalomban, magát „másodhegedűsnek” nevezte. Mi már tudjuk, hogy méltó munka- és harcostársa, igazi barátja volt Marx-nak.

Marx halála után óriási munkát végzett Marx műveinek megismertetése és a marxizmus védelme érdekében. Engels legfontosabb feladatainak tartotta ebben az időben, hogy a „Tőke” második és harmadik kötetét kiadással alkalmassá tegye, mivel Marx ezt a munkát már nem végezhette el. Engels 1885-ben kiadta a „Tőke” második, és 1894-ben a harmadik kötetét. A negyedik kötet kiadásában halála akadályozta meg.

A tudományos szocializmus, a marxizmus a kispolgári nézetek elleni harcban született és ebből a harcban Marx mellett jelentős részt vállalt Engels is. Széles körű propagandás és publicisztikai tevékenysége, valamint az I. és II. Internacionálé munkájában vállalt szervezőmunkája a marxista eszmék terjedését, az önálló munkáspártok létrehozását segítette. Engels megértte azt, amit Marx nem élhetett meg, hogy életművük, a marxizmus széleskörűen elterjedt és Európában létrejöttek az osztályharcos alapon álló, a marxizmust elfogadó munkáspártok. Azt hiszem, ez volt a legnagyobb elismerése tevékenységének. Lenin mondja: „Marx, Engels érdemelt a munkásosztály körül néhány szóban összefoglalhatjuk: önmegismerésre, és öntudatra nevelték a munkásosztályt és az ábrándozások helyére a tudományt állították.” Majd arra figyelmeztet bennünket: a szocializmus mióta tudomány lett, megköveteli, hogy tudományként foglalkozzanak vele, vagyis hogy tanulmányozzák.

A marxizmus terjedésének győzedelmes útja azóta is tart. Újabb és újabb tömegeket tesz a szocializmus, a kommunizmus győzelme érdekében tudatos cselekvő erővé szerte a világon, segítve ezzel azt a harcot, amely a kizsákmányolás, a nyomor felszámolásáért, az emberibb élet megteremtéséért folyik.

Szilágyi Júlia

NAPI KISLEXIKON

az elsősegélynyújtásról

Nap mint nap halunk, olvasunk az újságokban, háztartásokban, közlekedésben előforduló balesetekről. A legvárhatóbb helyen és időben is előfordulhat, hogy valaki rosszul lesz vagy megsérül. Orvost pillanatokon belül nehéz előkeríteni. Szerencse, ha ilyenkor van közelben olyan ember, aki elsősegélynyújtásban tudja részesíteni a sérültet.

● Miért fontos?

A károsodás a baleset után fokozódhat, a beteg egyre súlyosabb állapotba kerülhet, néhány óra, sőt percek alatt is. A hozzáértő, az orvos megérkezéskéig a közvetlen életveszélyt elháríthatja és a beteg állapotának további súlyosbodását megakadályozhatja. Az ilyen tevékenységet nevezzük elsősegélynyújtásnak, melynek elvégzésére bizonyos alapismeretek elsajátítása után mindenki alkalmassá válhat.

● Hogyan sajátítható el?

A Magyar Vöröskeresztnek — mint hazánk egészségügyi tömegszervezetének — fontos feladata, hogy az egészségvédelmi munkába a lakosság széles rétegeit bekapcsolja. Sokan — társadalmi munkában felvilágosító, nevelő tevékenységet fejtenek ki. Az aktivisták közül többen szakképzettséget szereznek elsősegélynyújtásból a Vöröskereszt különböző tanfolyamain. Itt megismerkednek a legfontosabb életmentő, elsősegélynyújtási, betegápolási kérdésekkel. De nemcsak elméleti, gyakorlati ismereteket is szereznek. A tanulásban a Vöröskereszt különböző kiadványai vannak segítségülkre.

● Mit kell tudni?

Előszörban tisztában kell lenni — legalább nagy vonalakban — az emberi szervezet felépítésével és működésével. Be kell tartani az elsősegélynyújtás általános szabályait. Beavatkozunk csak akkor szabadon, ha felfeltétlenül a baleset körülményei, a sérülés helyét, természetét és tudjuk, hogy mit miért csinálunk. Ezután — ha szükséges — akkor mentő kórházba szállítjuk, mihamarabb hivatassuk orvoshoz a sérültet.